

אוניברסיטת בן גוריון
הפקולטה למדעי הרוח והחברה
"פוליטיקה וחברה באפריקה הפוסט-קולוניאלית"
Politics and Society in Postcolonial Africa
תשפ"ו סמסטר א+ב'
8:45-10:00 יום ב'
Tuesday Fall+Spring Semesters 2025-2026
מרצה: פרופ' לין שלר
ד"ר איתמר דובינסקי
Prof Lynn Schler
[Dr. Itamar Dubinsky](#)

עוזרת הוראה: שחר ליבנה

shalivne@gmail.com

קורס זה יעניק לסטודנטים ראייה רחבה על התהליכים הפוליטיים, החברתיים והכלכליים שעיצבו את ההיסטוריה של אפריקה במהלך המחצית השנייה של המאה ה-20. נאמץ גישה תמטית וניתוח של מקרה בוחן כדי לבחון את ההתפתחות של ישויות פוליטיות, מרחבים חברתיים, וכלכלות לאורך זמן. ננסה להבין תהליכים מקומיים לעומק אך בו זמנית נבחן את השפעתם של אירועים ונסיבות לאומיים, אזוריים וטרנס-לאומיים על ההתרחשויות המקומיות באפריקה. נושאים שיעלו במהלך הקורס הם לאומיות, פיתוח, קונפליקטים כלכליים ופוליטיים, מגדר ושינויים חברתיים, תנועות דתיות ויוזמות תרבותיות.

This course will provide students with an overview of the major political, social and economic trends that have shaped African history in the second half of the twentieth century. Using a thematic and case study approach, we will examine the evolution of political entities, social spaces, and economies over time. We will try to understand both deeply local processes and the ways in which they are influenced by national, regional and transnational events and circumstance. Some of the themes to be covered will be nationalism, economic development, ethnic and political conflicts, gender and social change, religious movements and cultural innovations.

דרישות הקורס והרכב הציון סמסטר א:

1. **נוכחות חובה** – היעדרות מעל למכסה המותרת משמעה ציון נכשל בקורס.
נוכחות והשתתפות פעילה ומבוססת על הקריאה: 20%
2. **עריכת ראיון והגשת דו"ח ראיון:** סטודנטים יתחלקו לזוגות ויראינו סטודנטים אפריקאים באב"ג על קריאה משותפת של טקסטים של מנהיגים אפריקאים של התקופה פוסט-קולוניאלית. לאחר מכן יכתבו דו"ח על הראיון והממצאים העיקריים. (עד 6 עמודים) : 20%. **הגשה 6.1.26**
3. **כתיבת דו"ח קריאה על פרקים מהספר: כלכלה ענייה (2 עמודים): 20% הגשה 28.2.26**

דרישות הקורס והרכב הציון סמסטר ב:

4. **הקלטת פרק בפודקסט הקורס** - המטלה כוללת הכנת נושא לפרק תוך התייעצות ותיאום עם המרצה (עד שיעור 3), קיום ראיון עם אדם רלוונטי לנושא, הגשת תמלול הראיון במלואו (עד שיעור 5), הגשת תקציר הפרק בהתבסס על ממצאי הראיון ותוך שילוב תובנות מחומרי הלימוד הרלוונטיים של הקורס (עד שיעור 7), הגשת מבנה הפרק במלואו כולל שאלון הראיון (עד שיעור 10) והקלטת הפרק באופן BGU Radio (עד שיעור 13). הציון הסופי יתבסס על הגשת אבני הדרך הללו בהתאם ללוח הזמנים. 40%.

שימו לב: לא תינתן הארכה להגשת מטלות באיחור. כל יום איחור בהגשה, ירדו 5 נקודות מהציון.

28.10 מבוא לקורס: מילות מפתח והבניית ידע בלימודי אפריקה
Introduction: Construction of Knowledge in African Studies

פייר אנגלבר וקווין דאן "מדוע יש ללמוד על הפוליטיקה של אפריקה?" מתוך: **בתוך הפוליטיקה האפריקאית** (האוניברסיטה הפתוחה 2019). עמ' 13-29

4.11 דה-קולוניזציה (?) המדינות בהקמה - גבולות, משאבים, ושיוכות
Decolonization (?) and Emerging States: Borders, Resources, Belonging
פייר אנגלבר וקווין דאן "התפתחות המדינות באפריקה" מתוך: **בתוך הפוליטיקה האפריקאית** (האוניברסיטה הפתוחה 2019). עמ' 33-83

11.11 אתגרים של הפוסטקולוניאליזם: הבניית האומה והמדינה
The Challenges of Postcolonialism: National Building and State Formation

פייר אנגלבר וקווין דאן "עמים, זהות ופוליטיקה" מתוך: **בתוך הפוליטיקה האפריקאית** (האוניברסיטה הפתוחה 2019). עמ' 87-161

18.11 סיור לימודי לירושלים: יחידת אפריקה במשרד החוץ ועוד

25.11 מנהיגים ואידיאולוגיה פוסט-קולוניאליים
Leadership and Ideologies of the Postcolonial Era

Kwame Nkrumah, DR. KWAME NKUMAH SPEAKS IN ADDIS ABABA IN 1963
<https://consciencism.wordpress.com/history/dr-kwame-nkrumah-speaks-in-addis-ababa-in-1963/>

Julius Nyerere, selected readings, in *Freedom and Unity*, Oxford University Press.

Kenneth Kaunda, *A Humanist in Africa*, (London: Longmans, 1966) p. 19-38.

Alex Thompson "Nationalism," in *An Introduction to African Politics* (New York: Routledge, 2016), 35-45.

2.12 אוראליות בחקר אפריקה: הכנה למטלה 1

9.12 מישול ומשברים בעידן הפוסט-קולוניאלי - קונגו וניגריה כמקרה בוחן
Governance and Crises – Congo and Nigeria as Case Studies
פייר אנגלבר וקווין דאן "השימוש בכוח (פוליטי)" מתוך: **בתוך הפוליטיקה האפריקאית** (האוניברסיטה הפתוחה 2019). עמ' 167-225

O'Connell, James. "The inevitability of instability." The *Journal of Modern African Studies* 5, no. 2 (1967): 181-191.

Kawabata, Masahisa. "An overview of the debate on the African State." *African Centre for Peace and Development Studies Ryukoku University* (2006): 1-5.

16.12 מהפיכות צבאיות לתהליכי דמוקרטיזציה

From Military Coups to Processes of Democratisation

פייר אנגלבר וקווין דאן "מגוון הולך וגדל של משטרים" מתוך: בתוך הפוליטיקה האפריקאית (האוניברסיטה הפתוחה 2019). עמ' 229-264

Adebanwi, Wale, and Ebenezer Obadare. "The abrogation of the electorate: An emergent African phenomenon." *Democratization* 18, no. 2 (2011): 311-335.

23.12 מתיאוריה למדיניות של פיתוח From Theory to Policy in Development

רעות ברק וויקס, "מבוא: פיתוח בינלאומי באפריקה", מתוך י. נ. גז, ר. ברק וייס, מ. כגן. (עורכים). פיתוח בינלאומי באפריקה: בין הלכה ומעשה. חיפה: פרדס הוצאה לאור 2019.

יונתן גז, "סיכום", מתוך: י. נ. גז, ר. ברק וייס, מ. כגן (עורכים) פיתוח בינלאומי באפריקה: בין הלכה למעשה. חיפה: פרדס הוצאה לאור. 2019.

Ziai, A. (2013) 'The discourse of 'development' and why it should be abandoned'. *Development in Practice* 23(1): 123-126. (<http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/09614524.2013.752792>)

30.12 משברים כלכליים של שנות ה-70 וגישות חדשות לפיתוח Economic Crises of the 1970s and New Approaches to Development

פייר אנגלבר וקווין דאן "המימדים הכלכליים של הפוליטיקה באפריקה" מתוך: בתוך הפוליטיקה האפריקאית (האוניברסיטה הפתוחה 2019). עמ' 267-330

6.1 התאמה מבנית והתוצאות של הניאו-ליברליזם

Marcus Taylor, "The International Financial Institutions," in Haslam, Paul, Jessica Schafer, and Pierre Beaudet., eds. 2016. *Introduction to International Development*. Oxford: Oxford University Press.

Richard Peet and Elaine Hartwick, "A Critique of Neoliberal Development," in *Theories of Development: Contentions, Arguments, Alternatives*, 3rd Edition (New York: The Guilford Press, 2015). 112-118

הגשה מטלה 1 עד סוף היום

13.1 מפיתוח למאבק נגד עוני From Development to the Fight against Poverty

פרקים נבחרים מתוך: אבהיג'יט בנרג'י ופרופ' אסתר דופלו, כלכלה ענייה: לחשוב מחדש על המלחמה בעוני הגלובלי (פרדס 2021)

Banerjee, Abhijit V., and Esther Duflo. *Poor economics: A radical rethinking of the way to fight global poverty*. Public Affairs, 2011. selected chapters.

20.1 גישות עכשוויות לפיתוח: השתתפות וקיימות

פרקים מתוך י. נ. גז, ר. ברק וייס, מ. כגן. (עורכים). פיתוח בינלאומי באפריקה: בין הלכה ומעשה. חיפה: פרדס הוצאה לאור 2019:

ספורט ופיתוח: אקדמיית הכדורגל של מנדלה מנקודות מבט מקומיות - איתמר דובינסקי
קיימות יישומית: תפיסת עולם מאזנת מול תנופת הפיתוח באפריקה - בני פירסט

28.2 הגשת מטלה 2

